

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiececane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 11 Maiu, 1888

Pericolul pentru un apropiat războiu între monarhia noastră și Rusia începe încetul cu încetul a se delătura, cel puțin pentru un an doi, și aceasta nu doar că nu ar exista mari contraste între cele două părți, ci din motiv, că ați armata austro-ungară e superioară celei rusești, iar liniile austro-ungare ofer acesteia posibilitatea de a putea pune armata pe picior de războiu în 10 zile, pe când Rusia pentru de a putea mobiliza colosul de armată din întinsul imperiu are necesitate de cel puțin 40 de zile.

Aceste le știu cei din Petropole — le știu cei din Viena și le știu cei din Budapesta, de unde se explică ușor tonul, ce l'a fost dat mai demună de ziarul semi-oficial „Nemzet”. Numai așa ne explicăm, că Rusia lasă treburile în Bulgaria să meargă cum a dat Dumnezeu, pentru că știe bine, că ori ce amestec din partea ei, ar provoca pe Austro-Ungaria la o contra-acțiune, și războiul ar deveni inevitabil, fără ca șansele pentru Rusia să fie cât de cât pe partea ei.

Întru aceea popoarele din vecinătatea Rusiei trebuie să țină armatele pregătite pe picior de războiu, trebuie să aducă sacrificii, cum nu s'au mai adus pentru întreținerea armatelor, de când e lumea, trebuie să fie în continuu cu priveghiere, și aceasta o dovedește chiar și Anglia, care esaminând starea armatei în zilele din urmă, o a aflat nesuficientă și a votat credite mari, extraordinari de mari, pentru întregirea și îmbunătățirea armatei, iar delegațiunile austro-ungare, cari se vor întruni mai curând ca alte dați și încă în prima jumătate a lunii lui Iunie, vor avea să voteze la 52 milioane florini — curat numai pentru trebuințele armatei. Ministrul de războiu cere, motivează, și reprezentanții, cari nu pot lua răspunderea la casă să nu voteze sumele cerute, acordă tot ce cere dl ministru de războiu, fără să se mai întrebe că quo usque tandem?

Nu se mai consideră ați bugetul cultelor, nu al iustitiei, care ar trebui reformată și premenită, a administrațiunii, care e târzie, nepractică și condusă în multe cazuri de oameni fără pricepere — sau fără inimă — toate acestea nu se mai consideră, nu se pot considera, căci — armata — înghite totul pentru ca la semnul dat să fie gata de a începe lupta — și încă o luptă de exterminare ca și cum n'ar fi mai toate statele Europei crescine și înaintate binișor în civilizație, ci ca și când mongolii sau alte soiuri de oameni sălbatici ar amenința cultura

europăeană, ordinea socială și legală din diferite staturi.

Statele cele mai mici nu-și pot întregi rețeaua drumurilor de fer, nu pot face înlesniri pentru comunicație, nu pot da favoruri ca să protejgă industria națională, stagnează din cauza că trebuie să țină armata regulată gata de bătae — iar poporul dela țeară — reținut cu anii dela munca câmpului — dă îndărăpt, vădând cu ochii și sărăcind singuraticii — statul nu prosperează, nu dă înainte, ci lăncezește și el de pe o zi pe alta, înglodat în datorii, de cari în veci nu se poate descurca fără sguđiri mari, din cari ușor se nasc cestiuni agrari și cu ele de regulă se nasc revoluțiunea cu toate consecințele ei. Ungaria a ajuns de mult acolo — că poporul strigă „non possumus” — nu mai merge. În țeara românească mai zilele trecute am vădut ciomegele ridicate asupra ciocoilor și altor tirani mari și mici și aceste sunt tot semne, că este mare nemulțămirea pretutindinea, că trebuințele poporului cresc fără ca venitele lui să le poată acoperi acele, și odată ajuns poporul la nemulțămire, e greu de condus, e greu de capacitat și de îmblândit. Din norocire romanul din Transilvania și Ungaria are pretensiuni puține, muncesce până vede stăle verzi în ochi, și noi nu avem teamă, că românul va ajunge la culmea desperării, dar tare ne temem, că tocmai cei ce ar fi să fie mai mulțămiți vor isprăvi mai întâiu merindea și vor forma elementul cel mai nemulțămît.

Semnele așa arată și nici că se poate altcum.

Maghiarii noștri cu deosebire cei din Transilvania ori ce opid de vre-o 3—5 mii locuitori vor să l'aibă oraș cu magistrat regulat și pentru-ca să-l țină de atare trebuie sume nebunesci pentru un lucru, ce l'ar isprăvi bine un primar și un notariu — dar fudulia ungurească o plătesc bieții cetățeni în mod înspăimântătoriu, așa, că nu poate pășuna o vacă de lapte fără taxă mare, nu pot ține un purcel, ci trebuie să trăiască tot cu crucerul din piață, cum nu au fost dați și de aici e mare nemulțămirea chiar și a maghiarilor în orașe — cu mult mai mare ca a românului dela sate, de aici emigrările spre America — și când vor fi reținuți și dela aceste — cu înmulțirea proletariului se vor înmulți și nihilisti la noi și acestia au să devină mai periculoși decât muscalii și alți dușmani din afară și e bine să se știe aceste mai cu seamă acum, când relele sociale se înmulțesc în mod înspăimântător.

Sinodul archidiececan.

Ședința a IX a, ținută la 9/21 Maiu, a. c.

După prezentarea esibilitelor intrate la adresa sinodului, deputatul Diamandi Manole face unele interpelețiuni: cu privire la întregirea protopopiatului Brașov I, esmiterea de comisariu consistorial la esamenele de maturitate și cele anuale din Brașov, la întregirea parohiilor din Țințari și Herman, apoi cu privire la ajutorul cerut de gimnaziul nostru din Brașov dela fundațiunea Șaguna

Ședința a X-a se petrece cu desbaterea în privința încordărilor dintre fii bisericii noastre, încordări manifestate în un spirit de partidă, care mai ales în timpul din urmă a degenerat în așa măsură, încât este amenințată temeliea bisericii.

Comisiunea de 9 s'a prezentat cu 2 propuneri. Majoritatea a propus următorul proiect de conclud:

„În considerare, că spiritul de partid, indicat în alinea ultimă a raportului consistoriului plenar Nr. 2464 Plen. există, și încă într'o măsură îngrițitoare;

în considerare, că acest rău există și se nutrește cu preferință în centru, și încât efectele lui se manifestă mai mult ori mai puțin și în afară, aceasta nu este decât rezultatul răului esistent și nutrit aci în centru;

în considerare, că fețe bisericesti în lipsa de respectul datorit capului bisericii, fără a căuta în cazul dat la forul competent sanarea gravaminelor, ce crede a avea, aleargă la jurnale politice, și acolo conlucrând și ei, tractează afaceri strins bisericesti în mod tendențios cu scopul de a propaga neîncredere față de capul bisericii și prin aceasta a slăbi autoritatea arhierului și a instituțiunilor bisericesti atât înaintea fiilor bisericii însși, cât și mai cu deosebire înaintea străinilor — Se decide:

1. Sinodul cu adăncă durere ia act de cele constatate mai sus, și condamnă pornirile dușmanoase, ce sunt puse la cale în viața socială, și cu deosebire în unele țiare contra persoanei Esclenției Sale arhieriscopului actual, le condamnă cu atât mai vârtos, pentru că ele au ajuns până a sguđui pacea internă, și a pune în pericol evident interesele vitale ale bisericii.

2. Sinodul însărcinează pre organele competente să aplice toată rigoarea canonică-disciplinară în contra acelor persoane din sinul bisericii, cari mediat sau imediat vor încerca să continue acele porniri răutăcioase, regretând, că aceasta nu s'a întemplat până acuma.

FOIȚA.

„Mâna de aur.”

(Reamintire din o călătorie în Rusia-)

„V'ați asigurat dl'or bagagia?” întrebă conducătorul într'o limbă puțin înțeleasă.

Doi călători, cari se aședaseră într'un colț al cupeului, declarară, că s'au asigurat'o și cu aceasta conducătorul se îndepărtă fără a mai astepta și răspunsul meu. Ce să me fac? Nu mi rămase alt ceva decât a me adresa cătră tovarășii mei de călătorie și a-i ruga să me deslușască în ce privesce asigurarea bagagiei. Ei erau nisce oameni esperți, cari nu călătoriau pentru prima dată în Rusia, ca mine. Ei imi spuseră, că acesta e obiceiul pe liniile rusești, deoarece adese ori s'a întemplat, că călătorii, cari călătoresc pe linia Wilna-Dünaburg-Petersburg, sosesc la stația din urmă fără a avea de unde să-și ia bagagia — fiind că li o fură oamenii răi. Trenul încă nu se pregătea să părăsească stațiunea Wilna și așa aveam încă destul timp spre a-mi putea asigura bagagiul la cutare va oficianț. Nu preste mult trenul porni. Era o noapte lină, noapte răcoroasă de toamnă; luna strălucea în toată frumseța sa, aruncându-și lumina asupra câmpiilor sterpe, pe cari se arătau numai puține urme de

cultură și de locuințe omenesci. Pentru călători era regiunea cea mai potrivită ca să poată adormi în zurăitul mașinei și al roatelor. Tocmai dormisem câte va minute, când deodată me atinse oare-cine și me trezi.

Un jandarm rusesc stătea dinaintea mea și mi duse scurt și precis: nu dormi! Eu trăsări și nu observai nimic alt-ceva decât, că oficianțul sigurății publice dispără ca și când nici n'ar fi fost. Ear me adresai cătră tovarășii mei cu o deslușire. Ah, d-le diseră, nu e bine a dormi pe linia aceasta; călătorii o pătesc prea adeseori. Mi-e mi se părea lucrul comic. Cine o să me fure? Cei doi tovarășii ai mei, cari erau cu mine în cupeu? Dar ce să veđi? În un colț al cupeului zăcea o grămadă, din care nu se putea deosebi altceva decât o bundă legată pela mijloc, despre care nu scia nimeni, că ce conține. Numai după mișcarea ce se făcea în urma respirării se putea da cu socoteala, că conține o ființă omenescă... Dar timpul mi trecea foarte încet; călătoria cea mare me ostenise preste măsură; pustia nemărginită nu me interesa; destul că, deși me siliam din răspuțeri să-mi alung somnul, după cât va timp ear începusem a ațipi și de-abia închisesem ochii când me și atinge cineva din nou și aud cuvintele: „te rog, dle, nu dormi!”. Deastădată stetea înaintea mea conducătorul; el mi atrase atențiunea să me las de somn. Începuse a nu-mi mai plăcea toată socoteala. Nu răspusei deci nimic, ci mi propusei

să numai dorm. Începui de vorbă cu tovarășii mei, cari me sfătuiră să me abștin dela somn, deoarece nu preste mult ajungem în regiunea Dünaburgului și acolo „manipulează mâna de aur” duse unul dintre ei. „Mâna de aur?” — ceva se dăcă aceasta? — întreb eu.

Aceasta nu o înțeleg nici eu însuși; oficianți dela tren o numesc astfel... am audit adeseori vorbindu-se despre ea... mi se pare a fi o mână, de care nimic nu e sigur — respunse întrebatul.

Deoarece d-ta nu esci datat a călători prin Rusia — duse celalalt — ar fi cu mult mai consult dacă a-i rămână preste noapte în Dünaburg.

O, dle, așa de fricos nu sum eu — reflectai conșoțului meu — și nici că pot rămână, deoarece me așteaptă în Riga.

În Dünaburg se coborîră amândoi tovarășii mei și intră în locul lor un rus gras, care fără a se mai gândi mult se învăli în bunda sa cea flocoasă, se aședă într'un colț al cupeului și nu preste mult adormi, fără a mai cugeta la „mâna de aur.” În convorbirea mea cu tovarășii de mai nainte, eu imi schimbasesm locul avut și me aflam acum tocmai în despărțământul, unde se afla grămada cea de bundă legată pe la mijloc, care mi părea că zace, fără a se mișca. Deodată observ numai că bunda se desface... o mână frumoasă apare, pe care strălucea mai multe inele de aur și numai atunci veđui un cap femeesc de o frumsețe extraordinară. Era asemenea Ledei,

3. Încât privește cauza disciplinară a protopresbiterului Simeon Popescu, sinodul — fără a intra în meritul cauzei — i-a act de cele cuprinse în nota presidială cu Nr. 1328/888, exprimându-și totodată dorința, ca Escelenția Sa arhiepiscopul și metropolitul, încât va fi posibil, să evite delegarea altui for străin pentru judecarea în cazul present, și alte asemenea casuri, compunând eventualul for disciplinar din membrii senatului strâns bisericesc, ne-preocupați în cauză.

În fața acestora *minoritatea* din comisiune a propus următoarea rezoluțiune:

„Sinodul arhiepiscopesc constată cu durere, că în arhiepiscopia noastră, și anume în centru, există o luptă de partide, care amenință interesele bisericești, și care luptă, ocupând o parte din presa noastră română, deja a degenerat în atacuri necuviincioase îndreptate în contra capului bisericești, și în contra altor fețe bisericești.

Sinodul arhiepiscopesc este de firma convingere, că sub impregiurările date sus indigitata luptă poate avea cele mai triste urmări pentru biserică, și exprimă speranța, că toate organele și toate fețele bisericești, uitând disonanțele trecutului — și vor ținde mâna frățește spre a înainta binele bisericești, și a asigura instituțiile noastre constituționale bisericești.

La cas, când aceasta speranță nu s'ar împlini, sinodul autorizează pre organele competente de a procede cu toată rigoarea în contra acelor persoane bisericești, cari prin continuarea luptei de partidă ar periclita interesele și instituțiile noastre bisericești. — Încât privește afacerea disciplinară a protopresbiterului Simeon Popescu, sinodul nefind competent, o remite veneratului Consistoriu, și și exprimă dorința, ca această afacere să se finalizeze conform legei cât mai curând.

Față cu amândouă acestea deputatul Diamandi *Manole*: a făcut propunerea aceasta:

Având în vedere, că Escelenția Sa domnul arhiepiscop și metropolit în cuvântarea presidială, prin care a deschis actuala sesiune sinodală, ni-a designat ca propagatori a-i spiritului de partid în biserică pe o seamă de oameni, unii chiar în funcțiuni superioare bisericești, care, conduși fiind de interese personale și de ură nestempărată, s'au unit cu elemente, care prin graiu viu, și prin diarele lor combat pe Escel. Sa, ca să provoace o răsturnătură în biserică;

având în vedere, că sinodul nu este chemat a se pronunța în chestiuni personale și în afaceri, în care ura este luată ca motor;

având în vedere, că sinodul nu poate și nu trebuie să discute cu diarele politice;

având în vedere, că interesele bisericești cer, ca sinodul să fie ferit de ori și ce discuțiuni, cărora forte lesne li s'ar putea da un caracter politic, se i-a următoarea rezoluțiune.

1. Sinodul nu poate să intre în discutarea chestiunilor personale puse în cuvântarea presidială, în raportul general al consistoriului, și în raportul consistoriului în afacerea suspendării dlui protopop Simeon Popescu, ci se mărginesc a reprobă cu toată asprimea ori și ce popagandă făcută în sinul bisericești contra Esc. Sale domnului arhiepiscop și metropolit, și pentru ori și ce restituire exprimând dorința, ca Esc. Sa dl arhiepiscop să se folosască în înțelegere cu Ven. consistoriu arhiepiscopesc de toate mijloacele legale, ca să suprimă aceea propagandă, dacă ea în adevăr există.

care me privia cum o privește pe aceasta lebedă... Dacă ar fi aceasta „mâna de aur“ — gândiam eu — atunci de sigur n'o se fie așa primejdios... Aceasta fû idea, care mi trăsări deodată prin minte. După acea trebuî să-mi încord toată atențiunea asupra drăgălașei și tinerei dame, care me grămădia cu diferite întrebări: unde ne aflăm? .. Câte oare sunt? .. Câte oare n'a întrebat conducătorul după o față de general? .. Conducătorul nu întrebase după fata de general; dar aceasta n'a impedit nici decât ca noi se nu putem începe o convorbire foarte animată. Tinera damă conversa în limba franceză și germană și me asigura, că n'are față de nici o națiune așa multe simpatii, ca față de cea germană — îndată ce înțelese, că eu sum german. Mi spuse mai departe, că ea și-a primit educațiunea într'un pensionat de fete în Dresda și că iubesc mult poporul german. După ce însă i spuseiu, că eu nu sum un supus german, ci un nobil austriac, se arată și mai entusiasmata pentru stindardul negru-galbin. Mă asigură, că a fost în Viena, și că nici odată n'a avut zile mai fericite ca cele petrecute în capitala așezată la țermurul undelor albastre ale Dunării... Iscusința prea mare, ce o arăta aceasta damă, cunoscințele ei prea vaste ce le avea aproape despre toate capitalele, poate, că n'ar fi făcut ceva mai necredător dacă ea ar fi fost ceva mai puțin frumoasă... (Va urma.)

2. Sinodul reprobă cu toată asprimea ori ce încercare de a introduce în sinul bisericești discuțiuni politice, și exprimă dorința, ca Esc. Sa dl arhiepiscop și metropolit să ia în înțelegere cu venerabilul consistoriu, cuvenitele măsuri, ca fețele bisericești și funcționarii bisericești, în exercițiul funcțiilor lor, cât și în calitatea lor de dirigători ai bisericești, să respingă ori și ce influențe politice și să susțină numai și numai interesele bisericești.

3. Cât în deosebi pentru afacerea suspendării domnului protopop Simeon Popescu, sinodul, neavând nici o competență disciplinară, și exprimă dorința, ca Venerabilul consistoriu arhiepiscopesc, ca organ competent, să resoalve cât mai curând afacerea aceasta conform regulamentului de procedură în cauze disciplinare. —

Votându-se asupra acestora sinodul a acceptat propunerea făcută de majoritatea din comisiune.

După acestea s'a trecut preste unele rapoarte ale consistoriului și anume cu privire la ajutoriul de 200 fl. votat familiei fostului archivaru Ioan Reou, la starea procesului contra Kenderessy și la raportul fiscalului despre starea proceselor.

Ședința a XI la 11/23 Maiu. Esibite. Dr. Nicolau Olariu ales deputat în 2 cercuri optează pentru mandatul din cercul XV al Târnavelor; parochul din Merchiașa Ioan Buzea cere ajutoriu.

La ordinea zilei se decide asupra cererii mai multor comune bisericești din protopopiatul Unguraș, ca locul de scrutiniu pentru alegerile sinodale să fie în Huedin, dându-se actul consistoriului, ca se vină cu propunere în sesiunea viitoare, reflectând și la celelalte recurese intrate contra arondării cercurilor electorale, se statorosec un termen de 15 zile pentru înaintarea de proteste contra alegerilor la sinod, resp. contra scrutiniului; se renite consistoriului operatul pentru înființarea a două eparhii spre a veni în sesiunea viitoare cu raport detaliat, asemenea se redă consistoriului statutul de pensionare al funcționarilor bisericești spre a căuta mijloacele pentru înființarea lui; se votează un adaos ad personam de 100 fl. la salariul oficialului de casă Petru Ciora, în fine în obiectul convertirii papirelor de valoare ale fondurilor arhiepiscopescane se decide remiterea cestiunei la consistoriu spre a finalisa afacerea în cercul propriu de competență, având a face raport în sesiunea viitoare.

În ședința a XIII de ieri de după meadi s'au făcut alegerile în cele două senate, scolaru și episcopesc, pe un period nou de trei ani.

În senatul scolaru s'au ales. Din cler: Protopresbiterii: Ioan Papiu, Ioan Popescu și Ioan Droc; dintre mireni: Eliă Măcelariu, Dr. Nicolau Pop, Leontin Simonescu, Dr. Absolon Todea, Dr. Remus Rosca și Mateiu Voilean, dintre cari asesorul Mateiu Voilean s'a ales de asesor ordinariu referent.

În senatul episcopesc: Din cler: Nicanor Frateș, protosincol, Ioan Gall și Galacteon Șagău protopresbiterii; dintre mireni: Dr. Ioan Nemeș, Dr. Nicolau Olariu, Dr. Ioan Mihu, Liviu de Leményi, Gerasim Candrea și Pant. Lucuța, căpitan ces. reg. în pens.

Nr 2464 plen.

Raport general

despre activitatea consistoriului arhiepiscopesc, în ședințe plenare pe anul 1887.

(Încehere.)

III. Dispozițiunile luate pentru punerea la cale a alegerilor de deputați pentru congresul național-bisericesc pentru periodul actual de trei ani, care s'a început la 1 Octob. 1887. Alegerile s'au făcut în urma hârtii metropolitane din 21 August 1887 Nr. 120 Metrop. pe baza arondării nouă a cercurilor electorale.

IV. Cu finea anului 1887, expirând periodul de trei ani, pentru care erau constituite parochiile și protopresbiteriale, s'au făcut dispozițiunile de lipsă pentru reconstituirea comitetelor și epitropiilor parochiale, a comitetelor și epitropiilor protopresbiteriale din arhiepiscopesc pe noul period de trei ani. Pentru controla acestor reconstituiri, și mai ales pentru usul oficios, s'au îndatorat oficiile protopresbiteriale a așterne consemnări despre membrii aleși în comitete și în epitropii, și o copie a protocolului sinodului protopresbiterial.

V. Despre sinoadele protopresbiteriale, ținute în anul 1887 avem onoare a raporta, că 15 protopopiate n'au ținut sinoade protopresbiteriale și adevă:

1. al Sălstei; 2. al Deșului; 3. al Dobrei; 4. al Gioagiului II; 5. al Ilicii; 6. al Mercurei; 7. al Brașovului I; 8. al Albei-Iulie; 9. al Făgărașului; 10. al Câmpenilor; 11. al Solnocului; 12. al Târnavei superioare; 13. al Agnitei; 14. al Cetății de peatră; 15. al Murăș Oșorheiului.

Causele, pentru cari nu s'au ținut au fost:

a) greutăți locale și de comunicațiune, precum la Solnoc, Gioagiul II;

b) nu s'au întrunit membrii în număr recerut la: Câmpeni, Făgăraș și Mercurea;

c) lucrările pregătitoare pentru sinod n'au fost gata la Ilicia, Dobra și Deșiu;

d) fără cauză suficientă la Alba-Iulia și Sălște;

e) nu s'a arătat cauza dela: Brașov I, Târnavă superioară, Agnita, Cetatea de peatră și Murăș-Oșorheiului.

Pentru viitoriu s'au îndrumat oficiile protopresbiteriale a purta grije pentru ținerea regulată a sinoadelor protopresbiteriale la termenul prescriș.

VI. Votarea definitivă a ajutoarelor pentru biserici, scoale, preoți și învățători din bugetul fondurilor arhiepiscopescane încă se poate număra între obiectele, ce merită amintire în acest raport. Singuraticile senate ale consistoriului, după regularea, ce există de presinte, au numai de a face propuneri la plenul pentru distribuirea ajutoarelor, fie-care pentru resortul seu, eară votarea definitivă este rezervată plenului. Distribuirea ajutoarelor din fundațiunea „Andronic“ pentru meseriași este în propria competență a plenului.

Despre modul, cum s'au împărțit ajutoarele pentru biserici și preoți, scoale și învățători din bugetul arhiepiscopesc pe anul 1887, și pentru meseriași din fundațiunea „Andronic“ însemnăm următoarele:

1. Din fondul Rudolfin:

Suma disponibilă prevădută în buget pentru împărțire 7000 fl. S'a împărțit astfel:

I.	La 36 protopresbiteri și administratori protopresbiterali à 100 fl.	3600 fl.
II.	La 2 protopresbiteri emeritați à 200 fl.	400 fl.
III.	Ca ajutoare pentru 3 parochii ppresbiteriale	505 fl.
IV.	Ajutoare pentru 21 parochii, administratori și capelani.	1145 fl.
V.	Pentru 6 comune bisericești	1350 fl.
	La olaltă	7000 fl.

Conspectul special despre distribuirea acestor ajutoare se alătură sub 2/.

2. Din fondul bisericesc:

Suma disponibilă pentru împărțire 2000 fl. v. a.

Din această sumă s'au împărțit la 8 comune bisericești 1260 fl. v. a.

Rest disponibil pentru împărțirea ulterioară 740 fl. v. a.

Un conspect despre comunele împărțite dimpreună cu indicarea sumelor, ce li s'au dat ca ajutoriu se alătură aci sub 3/.

3. Din fondul scolar eparchial:

Posiția bugetară de 1200 fl. v. a. pe anul 1887, s'a distribuit astfel:

1.	Pentru scoale	470 fl.
2.	Pentru învățători	630 fl.
3.	Pentru catecheți	100 fl.
	Suma	1200 fl.

O consemnare despre comunele și persoanele ajutate se alătură aici sub 4/.

4. Ajutoare pentru meseriași din fundațiunea „Andronic.“ Suma de împărțire 3200 fl.

Au intrat: cu totul 255 cereri, dintre cari 141 dela elevi la meserie, 51 dela sodali eliberați în anul 1887 și 63 dela sodali în condițiune a se face măestri.

Cu ajutoare s'au împărțit:

I. Sodali în condițiune a deveni măestrii 16 și anume: 15 cu câte 100 fl. și 1 cu 200 fl. Suma 1700 fl.

II. Sodali eliberați în anul 1887 în număr de 26 cu câte 30 fl. Suma 780 fl.

III. Elevi la meserii 24 cu câte 30 fl. Suma 720 fl.

Suma totală:

I. 1700 fl.

II. 780 fl.

III. 720 fl.

3200 fl.

Conspectul se alătură în acelu sub 5/.

La acest punct ne luăm voie a face observarea, că regularea actuală a împărțirii ajutoarelor pentru preoți, învățători, biserici și scoale, ce este rezervată plenului, nu s'a arătat de practicabilă; căci numai senatele de resort cunosc mai bine lipsele și neajunsurile, unde au să încurgă cu ajutoare, eară prin votarea în plen mai de multe ori s'a îndeplinit numai o formalitate, care a răpit timp și a causat amânări și a duplicat lucrările. Deci ar fi de dorit, ca împărțirea de ajutoare să se lase în competența definitivă a senatelor de resort.

VII. În privința ajutoriului de stat de 24,000 fl. pentru preoțimea arhiepiscopescă, neavând până la datul de față nici o încunoscințare dela congres, unde este promovat obiectul, ne luăm voie a raporta, că cauza se află încă tot în starea ei de mai înainte.

VIII. Protopresbiterate vacante: Brașov I, Făgăraș și Mediaș sunt până de present neîntregite, din cauză, că Escelenția Sa domnul arhiepiscop și-a rezervat șieși inițiarea pregătirilor pentru întregire, eară încât pentru protopresbiteratul Sighișoarei, care și de presinte e condus de administrator protopresbiterial, deși alegerea este făcută, totuși din cauza unor excepțiuni din afară față de unul dintre candidați, ce a întrunit majoritatea voturilor la alegere și din cauza unei cercetări față de acel candidat, nici până astăzi nu s'a putut finalisa.

IX. Lucrările preparative pentru zidirea unui seminaru nou se află în curgere. O comisiune consistorială este însărcinată cu statorirea condițiunilor de concurs la câștigarea unui plan de zidire pe teren liber pe lângă premiu de concurs.

X. Propunerea deputatului sinodal Ioan cav. de Pușcariu, privitoare la procedura pe viitoriu în cauza cumpărării de realități, ce prin concludul sinodal din 20 Aprilie 1887 Nr. 142 s'a predat consistoriului spre stu-

diare și facerea de propuneri, fiind dată din partea consistoriului unei comisiuni spre studiere, cară aceasta întârziindu-se cu raportul ei către consistoriu, nu s'a putut încă pertracta de consistoriu, prin urmare nici raport în merit nu poate așterne de astădată Venerabilului sinod în privința ei.

XI. În privința proiectului de statut pentru crearea unui fond de pensiuine a preoțimeii arhidieceșane și a funcționarilor bisericești va urma raport separat

XII. De o restringere a dreptului pentru folosirea limbii române în afacerile bisericești se poate privi ordinațiunea Înalțului Ministeriu reg. ung. prin care a condiționat scutirea de tacsă postală pentru corespondențele oficiale bisericești dela usul limbii maghiare pe adresa epistolelor și a pachetelor.

Fiind ordinațiunea ministerială în privința aceasta deodată cu publicarea pusă în lucrare deadreptul prin oficiile postale, a urmat o conturbare și stagnare a afacerilor oficiale din cauză, că epistolele cu adresă în limba română nu se primiau la postă, sau dacă se primiau, trebuiau plătite ca oricare altă epistolă privată. Consistoriul sub astfel de împregiurări, nesciind face ceva mai bine pentru obținerea scutiții tacei de postă, a început a folosi pe adresa epistolelor oficiale ambe limbele: română și maghiară, — a decis a face o reprezentațiune la Înalțul Ministeriu în acest obiect, — și totodată, fiind aci cestiune de drept pentru limbă în afacerile bisericești, garantat prin lege pentru întreaga metropolie, a provocat obiectul acesta la consistoriul metropolitan pentru de a întreprinde și însuși pașii, ce-i va afla de lipsă.

În fine nu putem întrelăsa neamintită o împregiurare, care deși trebuie să atingă în mod dureros pe fiecare membru al bisericii noastre, dară este remarcabilă în ceea ce privește starea bisericii noastre din arhidieceșă.

Este notorie lucru, că între membrii bisericii noastre nu numai mireni, dară și preoți există de un timp încoace un spirit de partidă atât de pronunțat, încât dacă nu va înceta acela cu o dată mai curând, este amenințat binele și prosperarea bisericii noastre. Acest spirit de partidă s'a manifestat în timpul din urmă în aproape toate acțiunile bisericești până în gradul a vătămă bunul simț bisericesc, și a compromite însăși instituțiunile noastre constituționale bisericești.

Cu acestea credem a fi esauriat pentru raportul general momentele și obiectele mai însemnate din resortul consistoriului plenar, ce s'au petrecut și s'au pertractat în decursul anului 1887.

Sibiu, din ședința plenară a consistoriului arhidieceșan, ținută la 20 Aprilie, 18 8.

Miron Romanul m. p.,
arhiepiscop.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Revista politică.

Pecând orizontul cestiunei orientale se pătează cu puncte tot mai negre, relațiunile amicale dintre Germania și Rusia, despre cari s'a dat dovezi la dese ocașii, încep a se reci. Foile berlineze caracterizează raporturile între germanii și rușii cu măsurile aspre, ce s'au luat contra impositului de cereale din Rusia. Afară de aceasta asigură, că se pregătesc măsuri contra Rusiei nu numai pe terenul politico-vamal ca și pe cel financiar.

Situațiunea europeană o caracterizează „Gaz. de Moscwa” în următorii termeni: Causa neliniștii generale este situațiunea anormală a majorității statelor Europei occidentale: Poporul francez se îndoiesce de eficacitatea principiilor republicane; unitatea Germaniei este mai mult superficială decât reală; Austria a pierdut într'un mod irevocabil baza istorică a pozițiunei sale în occident și caută o compensațiune în orient sub apăsarea zdrobitoare a vecinei sale dela nord; Italia în urma dublului său eșec în Abisinia e capabilă să caute o consolațiune aiurea; Turcia ruinată are în brațe atâtea cestiuni câte provincii posedă; Grecia, Sârbia și România aspiră fie care la nescopuri iluzorii; Bulgaria este o plagă deschisă, care amenință d'a deveni o cangrenă. Toleranța Europei față cu marea politică și socială a Bulgariei probează, că forța morală a concertului european a căzut. În țelapciunea deci, încheie numita foaie, impune Rusiei o *estremă băgare de seamă*.

Partidul național liberal din România adresează țerei un apel, cu scopul de a semnala pericolul ce amenință în mod îngrijitoriu. Acest apel, îndeamnă la unirea tuturor forțelor vii ale țerei într'o energică rezistență contra ăntirilor străine: Fundamentul, pe care s'a ridicat edificiul statului român modern este conștiința națională; ea ne a redat încrederea în noi, prin ea s'a deșteptat încrederea lumii în vitalitatea noastră. — După ce face istoricul dezvoltării statului român până la 1877 dice: din aceasta acțiune eșiră isbândile din Bulgaria, cari avură de rezultate independența României și ajutorul însemnat dat de noi în momente decisive eliberării Buigariei. Din aceasta acțiune a răsărit independența bisericii ortodoxe române, regatul ro-

mân, a cărui importanță e recunoscută de întreaga lume; România e un element al menținerii păcii și al asigurării civilizațiunei în Orient. Instituțiunile liberale, cu care țara e înzestrată trebuiesc păstrate cu sântenie, căci ele sunt pāvaza de căpetenie menită de a ne apăra de loviturile crude și neașteptate, ce ni le pregătesc vrășmași din afară, cari vęd în progresarea conștiință a popoarelor din Orient un obstacol al poștei lor de mărire teritorială.

Certele pentru convențiunea canalului de Suez par a se aplana. Poarta a remis ambasadorului frances Montebello proiectul de convențiune, ce se consideră de definitiv. Ea a acceptat redactarea franco-englesă relativă la președința comisiunei și în ceea ce privește modificările turcesci se poate asigura, că nu vor împingea mari rezistențe, deoarece din partea engliterei sunt acceptate, ear Poarta a mai introdus o nouă modificare favorabilă și anume în tectul prim se vorbea de apărarea posesiunilor turcesci din Marea-Roșie, pe când tectul cestionat vorbește mai hotărît: posesiunile turcesci din coasta orientală a mării Roșie.

Pavel Rosca, preot; Dr. Remus Rosca, redactor ca fi; Ilie Rosca, paroch ca frate; Nastasia Rosca maritată Crețu ca soră; Rosalia Rosca născ. Cotoșiu ca noră; Petru Rosca, protopresbiter ca nepot, cu adencă durere aduc în numele lor și al tuturor consăngenilor, că preaiubitul lor tată, frate, socru și unchiu

Petru Rosca,

protopresbiter gr. or. al tractului Ungurașului; după scurte suferințe, împărtășit cu s. taine, după o viață plină de activitate, în etate de 66 ani și după un servițiu de 40 ani ca preot, 39 ani ca protopresbiter, Luni în 9/21 Maiu a. c. și-a dat nobilul suflet în mâinile Domnului.

Rămășițele pământesci ale defunctului se vor înmormenta Joi în 12/24 Maiu a. c. la 3 oare d. m. în cimiteriul bisericii din loc.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată.
Fizeș-Sânpetru, 10/22 Maiu, 1888.

Varietăți.

* (Iubileu) Astăzi se serbează în Carloveț iubilul de 40 de ani dela intrarea Înaltpreasfinției Sale patriarhului arhiepiscop și metropolit German Angelici în tagma călugărească Programa acestui jubileu arangiat de comuna bisericească ortodoxă sârbească din Carloveț ne pune în vedere o festivitate frumoasă, potrivită pozițiunei înaltului iubil, căruia și noi, în puterea legăturilor spirituale dintre ambele biserici surori, îi urăm viață fericită în folosul turmei cuvântătoare, ce o păstorește.

* (Manevrele de corp.) În anul acesta manevrele corpului al XII-lea de armată se vor face pe teritoriul: „Țeara Bârsei.”

* Amintirea luptei dela Aspern (21 și 22 Maiu n. 1809), în care s'a distins regimentul nostru 31 s'a serbat cu mare solemnitate Din trupele regimentului s'a format un batalion, care a fost comandat de sub-colonelul de Casan.

* Ministrul de comunicațiune Gab. Barossa în cuviințat un ajutoriu de stat de 5000 fl. pentru construirea drumului strategic dela Abrud.

* Invitare la concertul, ce'l vor arangia diletanții din Dobra la 15/27 Maiu, 1888, în sala hotelului „la Husariu,” cu următorul program:

1. „Vals rus” de Ivanovici, executat de quartetul instrumental.
2. „Capela” de E. Weber, executat de corul bărbătesc.
3. „Duet” de violină de Viotti, executat de dnii Kállay F. și Iosif Morariu.
4. „Acorduri amoroase” de C. Frühling, es. de corul bărbătesc.
5. „Solo de violină”, executat de Kállay F.
- 6 a) „Departa clopotul...” de I. Murășan și b) „Vânătoriul”, de Kreutzer, executate solo de I. Ognean.
7. „Csárdás” de K. Halmay, executat de quartetul instrumental.
8. „Cântul marinarilor” de Flondor, executat de corul bărbătesc.
9. Din „O sedătoare la țeară” de A. Pan, declamațiune de Iosif Morariu.
10. „Melini marș” de Gottwalt, executat de quartetul instrumental.

După concert petrecere cu dans; în paușă se va juca „Tombolă.”

Începutul la 8 și 1/2 oare seara.

Venitul curat e destinat în favorul „Casinei”.
Prețurile de intrare a persoană: Locul I. 60 cr.; locul II 50 de cr.; parter 30 cr. Bilete se pot căpeta la dl A. Leșnican poștariu și seara la cassă.
Dobra, 1 (13) Maiu, 1888.

Comitetul arangiator.

* (Țăria mijloacelor morale.) În congregațiunea de primăvară a comitatului Timiș, venind la ordinea zilei tulburările, ce există de mult timp între locuitorii din comuna Costeiu (lângă Verșet) și inverșunarea contra autorităților politice, raportul vice-comitelui ne spune, că deși ordinea nu e restabilită de tot, ceva îndreptare se poate observa, și adecă de atunci, decând protopopul gr. or. al Jamului s'a înfățișat în comună, a pontificat în biserică și a predicat poporului, făcându-l atent, că dacă nu se va îndrepta, stăpânirea civilă îl va nimici cu pedepse prescrise de lege, ear' biserica îl va anatemia. Foispanul din partea sa face la punctul acesta din raport următoarele foarte nimerite observări Cu măsurile drastice, ce le hotărise congregațiunea din Decembre anul trecut, nu se poate îndrepta răul. De bună seamă este cauză, pentru ce a scăpătat atât de tare moralicesce poporul din Costeiu, și cu mijloace morale, bine folosite, mai ușor îl aducem la rând decât cu bajonetele ostașilor. Școala și biserica să și facă datorința, și oamenii se vor îndrepta. De aceasta părere fiind (foispanul) a cercetat în persoană pe Ilustritatea Sa dnul Episcop diecesan din Caransebeș, rogându-l să stăruască, ca organele Sale bisericesci să dea mână de ajutor la sdrobirea reului înrădăcinați în Costeiu, — și Ilustritatea Sa i a promis tot sucursul seu posibil. Între altele i-a făgăduit, că protopopul din Jam își va muta locuința la Costeiu, ca să fie în mijlocul oilor sale rătăcite, va ține în totdeuna și la toate ocașiunile predici poporului, făcându-l atent la urmări, — și cu bucurie constatează (foispanul) din raportul vice-comitelui, că semnele binefăcătoare ale acestei dispozițiuni să și arată deja, scrie: „Gazeta Poporului”.

Din public. *)

Sibiu, 22 Maiu, n. 1888.

Onorată Redacțiune! Într'o epistolă a dlui Petrovics publicată în Nr. 47 a „Tel. Rom.” sub titlul „Tribuna la înălțimea misiunei sale” făcându-se amintire și de persoana mea, me ved mahnit necesitat: partea aceea din scrisoarea lui, carea se referesce la mine, a o declara de pură scornitură în întreg cuprinsul ei; deoarece eu cu dl Petrovics, pe carele numai superficial l'am cunoscut absolute nu am stat în conexiune mai de aproape, și eu nu am primit dela densusl nici un feliu de articlii, publicistice informațiuni sau alte scrisori de acestea nici am vędut nici am cetit; și așa eu nu am vorbit nici un cuvânt despre cuprinsul acelora cu repositatul comite suprem Wächter. Cu atât mai puțin am avut consultațiuni cu dl Petrovics în asta, mie cu totul străină cauza, sau în alte afaceri.

Cu deosebită stimă

Dr. Füll.

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta Redacțiunea nu e responsabilă.
Red.

Lucru de mână în scoalele populare.

III. Propuneri.

(Încehere.)

Lucrul în scoala populară nu îngreuează învățământul teoretic, ci îl sprijinesce și-l ușurează. E cunoscut, că schimbarea alternativă a lucrărilor teoretice cu cele practice — a lucrărilor spirituale cu cele corporale — sporesce înaintarea cu toată siguranța. Omul obosit de lucrări încordătoare spirituale se recrează pe deplin printr'o ocupațiune corporală și viceversa.

Scolariul, în modul acesta prin trecerea dela ocupațiuni spirituale la cele corporale, și dela acestea la acelea, va fi totdeuna cu puteri înalte; scolariul, lucrând un obiect cu mâinile sale proprii, se deprinde a-l observa mai bine și mai acurat; prin aceasta i-se desvoaltă vederea, atențiunea și interesul cu atât mai mult, nu numai pentru lucrurile, ce-l încungiușă, ci și pentru lucrările și ocupațiunile teoretice științifice din școală; scolariului i-se desvoaltă plăcerea de a lucra, de a produce și de a folosi fie-care moment liber pentru lucrări folositoare; în modul acesta fi va lipsi timpul de a se mai gândi și apuca de lucruri netrebnice, căci știut este, că neocupațiunea și desgustul de lucru sunt isvoarele tuturor faptelor imorale; scolariul își deprinde mâinile, pentru a le folosi în viață la multe alte lucruri trebuincioase, pentru cari între alte condițiuni ar trebui să plătească la specialiști să le facă, — ba de multeori, chiar fiind necesități a lăsa câte un

lucru, ca să-l facă alții, suntem întârziată împedecați, păgubiți și nemulțumiți cu executarea lui, pe când, dacă școala ne-a oferit ocaziunea de a ne deprinde mâinile și a ne cultiva vederea, ori-ce lucru trebuincios îl executăm la timp, după trebuință, după plac și în fine fără plată; școlariul prin lucru va fi totdeauna vesel și plin de vitalitate. etc. etc.

Abstrăgând însă dela toate acestea, numai însuflețirea cea învățată și ferberea ardeătoare, ce domnesce acum printre tinerele odrasle ale neamului nostru, pentru îmbrățișarea activității pe terenul industriei de casă, este un motiv atât de puternic, încât singur de sine reclamă imperios introducerea industriei de casă în școala populară și în popor acum, când sunt inimile pofitoare de aceste lucrări, căci dacă nu se va satisface acestui zel în timpul, când este mai învățat, mai târziu, după ce va slăbi și decresce, nici cu puteri îndoite nu se va mai putea ajunge rezultatul, ce s'ar ajunge în aceste împrejurări.

Favorurile ocupațiunii copiilor din popor, lipsiți de supraveghere părintească de asemenea sunt foarte multe și ponderoase. Îmi permit a aminti aici pe scurt unele: Ocupându-se astfel de copii cu lucrări plăcute, atrăgătoare și totodată folositoare — se micșorează vagabundagiul de pe strade, se împuținează resfăturile, mișelile și faptele imorale, cari incomodează și scandalizează mai la tot pașul pe publicul trecătoriu — ba ce e mai mult, deprinde pe astfel de copii la activitate, făcându-i să uite răutățile, de cari erau capabili în timp de neocupațiune, și astfel își va însuși și un izvor de câștig pentru viață.

Pe baza motivelor înșirate mai sus, îmi iau voia a espune deosebite atențiuni a mult onoratului comitet și sinod parochial următoarele propuneri:

a) onoratul comitet și sinod parochial să binevoiască a stăruî ca chiar cu începutul anului școlariu viitoriu să se introducă lucrul de mână (industria populară) în școlile noastre elementare;

b) M. on. comitet și sinod parochial să binevoiască a institui în permanentă un curs special de lucru pentru băieții lipsiți de supravegherea părintească și pentru adulți.

Instrucțiunea în școală va fi dată de învățători, după ce se vor face pașii necesari, ca aceștia să-și însușască mai întâiu înșiși acele cunoștințe. Un plan anumit se va face la timpul său.

La pregătirea unui plan special pentru cursul de copii lipsiți de supraveghere și pentru adulți se va lua ca mănecare normele asilelor de băieți din Lipsca, cari sunt publicate în anumite raporturi. După ce dispunem de unele unelte, cari sunt deja procurate pentru cursurile precedente, spese se vor face pentru materialul de lucrat, pentru încălzitul și luminatul școlii ș. a.

În fine, după micile prestațiuni, făcute în anul trecut și în anul present în direcțiunea lătirii industriei de casă la poporul nostru de aici, cred a fi satisfăcut angagementului, ce mi-l luai asupra-mi prin reprezentațiunea mea dtdo Brașov 15/27 Februaru 1887, adresată m. onoratului sinod parochial al acestei spte biserici, rămânând la buna așteptare a m. onoratului comitet și sinod parochial pentru viitoriu dispozițiile

desfășurate mai sus. În urmarea aceasta îmi iau voie cu această ocaziune a da viuă expresiune deosebitei mele satisfăcțiuni și mulțemite pentru încrederea, cu care am fost dăruit prin aplacidarea modestelor mele propuneri și angagemente din trecut și prin oferirea spriginului binevoitoriu și plin de interes, de care mă făcui părtaș din partea stimabilelor persoane conducătoare, ale susmenționatei biserici.

În special mulțănesc cordial stimabilului meu amic și coleg, d-lui Candid Mușlea, carele pătruns de dea promovării diferiților rami industriali în poporul nostru din Șcheiu nu a cruțat nici timp nici osteneală pentru a aduce jertfe acestui popor, cu toate ocupațiunile sale în mijlocul poporului din Brașovul-vechiu și cu toată distanța cea mare ce-l desparte de Șcheiu!

Fie ca micul început, făcut pe terenul răspândirii industriei de casă la mult cercatul nostru popor, să servească de bun augur pentru cele mai bogate rezultate în viitoriu!!

Pe lângă acestea rămân al m. onoratului comitet și sinod parochial.

Brașov, 1/13 Aprile, 1888.

Cu deosebit respect

George Moian, inv. la școlile centr. rom.

Loterie

Mercuri în 23 Maiu n. 1888.

Sibiu: 82 53 43 88 58

Deschidere de Conditorie.

Am onoare a face cunoscut prea onoratului public, că am deschis

o conditorie

în strada Urezului (Reisergasse) Nr. 11 (Müller'schen Hause).

Cunoștințele mele câștigate prin o activitate de douăzeci și trei de ani în conditorie m'a pus în pozițiune a satisface tuturor recerincțelor, cari me recomandă în aceasta privință la onorat p. t. public, me rog deci a me bucura și mai departe de încrederea p. t. public prin comande și prin cercetarea localului meu.

Sibiu, în Maiu,

Cu profundă stimă

Iuliu Jenea, conditor.

[1833] 3-3

5-12

Cele mai mari distincțiuni la expozițiunile de la 1867 încôce.

Să se cêră tot-de-a-una a nume:

Extract de carne al Companiei Liebig

Numai atunci veritabil, când eticheta fiecărui borcan

portă alăturata semnătură în coloré albastră.

Depositul central al Companiei Liebig pentru Austro-Ungaria: Carl Berck furnisorul curței imp. reg. austr. Viena, I., Wollzeile 9. Se găsește în toate băcăniile, drogheriele și farmaciile.

Cele mai mari distincțiuni la expozițiunile de la 1867 încôce.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Table with multiple columns for train routes: Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Teiuș-Arad-Budapesta, Copșa mică-Sibiu. Includes departure times and station names.

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.